

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ

6^ο Εξάμηνο

- Ενότητα 3 -

Το Συντακτικό της PROLOG Δομές Δεδομένων στην PROLOG

Δημοσθένης Σταμάτης

<http://www.iee.ihu.gr/~demos>

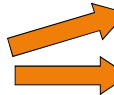
Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής & Ηλεκτρονικών Συστημάτων

Ανακοινώσεις του μαθήματος

- ➔ Επισκέπτομαι την σελίδα <https://apps.it.teithe.gr/> και αφού κάνω “login” βλέπω αν υπάρχει νέα ανακοίνωση του μαθήματος στον πίνακα «6^ο εξάμηνο»
- ➔ Γενικά μπορώ να ορίσω ποιους πίνακες θέλω να παρακολουθώ (οδηγίες στο: https://www.iee.ihu.gr/support/dept_services/dept_account_ aboard/) και μου έρχεται email όταν βγαίνει μια νέα ανακοίνωση.
- ➔ Κατεβάζω για Android την εφαρμογή IEEapps (ITapps) που υπάρχει στο https://www.iee.ihu.gr/support/dept_services/ και την εγκαθιστώ στο κινητό μου. Κάθε φορά που βγαίνει μια νέα ανακοίνωση στους πίνακες που έχω κάνει εγγραφή, λαμβάνω ειδοποίηση στο κινητό.

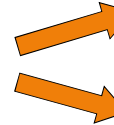
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ της PROLOG (1/2)

**Γεγονότα
(Facts)**

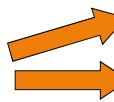
```
father(uranus, kronos).
derivative(X, X, 1).
```

**Κανόνες
(Rules)**


```
grandfather(X,Y) :-
    father(X,Z),
    parent(Z,Y).
derivative(U+V, X, A+B) :-
    derivative(U, X, A),
    derivative(V, X, B).
```

**Ερωτήσεις
(Queries)**


```
?- father(X, Y).
?- derivative(2*x*x, x, A).
```

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ της PROLOG (2/2)

Κανόνες (Rules):

Εάν (If)

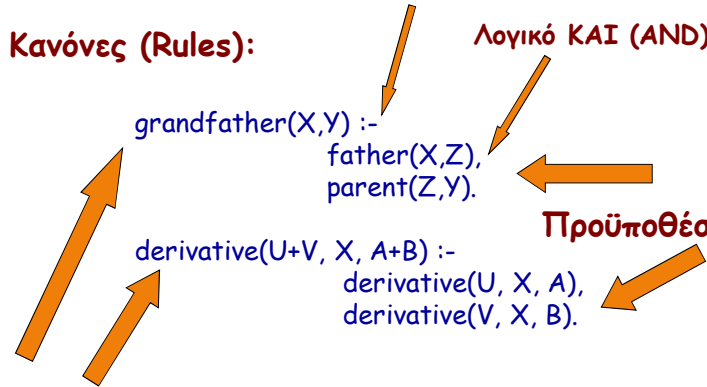
Λογικό ΚΑΙ (AND)

```
grandfather(X,Y) :-
    father(X,Z),
    parent(Z,Y).
```

```
derivative(U+V, X, A+B) :-
    derivative(U, X, A),
    derivative(V, X, B).
```

Προϋποθέσεις

Συμπέρασμα

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ της PROLOG (Τυπικός Ορισμός) 1/4

Ένα πρόγραμμα στην PROLOG είναι ένα πεπερασμένο σύνολο από φράσεις (clauses).

Οι φράσεις έχουν την παρακάτω γενική μορφή:

$$B :- A_1, A_2, \dots, A_n. \quad \text{με } n \geq 0$$

όπου τα $B, A_1, A_2, \dots, A_n$ είναι ατομικοί τύποι (atomic formulas)

Ένας ατομικός τύπος είναι μια έκφραση της μορφής:

$$p(t_1, t_2, \dots, t_m) \quad \text{με } m \geq 0$$

Το p ονομάζεται m -θέσιο κατηγορήμα (predicate) και συμβολίζεται

p/m και τα $t_1, t_2, \dots, t_m$ είναι οι όροι (terms) του κατηγορήματος.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ της PROLOG (Τυπικός Ορισμός) 2/4

Ο όρος (term) μπορεί να είναι:

1. μια σταθερά (constant),
2. μια μεταβλητή (variable) ή
3. μια έκφραση της μορφής: $f(t_1, t_2, \dots, t_k)$ με $k > 0$

Η έκφραση $f(t_1, t_2, \dots, t_k)$ ονομάζεται **συναρτησιακός όρος** (functional term)

Τα ορίσματα $t_1, t_2, \dots, t_k$ του συναρτησιακού όρου είναι με τη σειρά τους όροι.

Το f ονομάζεται k -θέσιο **συναρτησιακό σύμβολο** (functional symbol)

Οι Συναρτησιακοί Όροι (functional terms)**δεν είναι εκτελέσιμοι!**

(1/2)

```
lives(name(nick, antoniou), address(kriezotou, 15)).
lives(name(john, stratakis), address(papanikou, 9)).
lives(name(nick, farmakis), address(antheon, 112)).
```

```
?- name(nick, X).
no
```

```
?- lives(name(nick, X), address(Y, Z)).
X = antoniou, Y = kriezotou, Z = 15 ->;
X = farmakis, Y = antheon, Z = 112 ->;
no
```

Οι Συναρτησιακοί Όροι (functional terms)**δεν είναι εκτελέσιμοι!**

(2/2)

```
lives(name(nick, antoniou), address(kriezotou, 15)).
lives(name(john, stratakis), address(papanikou, 9)).
lives(name(nick, farmakis), address(antheon, 112)).
```

```
?- lives(name(nick, X), Y).
X = antoniou, Y = address(kriezotou, 15) ->;
X = farmakis, Y = address(antheon, 112) ->;
no
```

```
?- lives(name(nick, X), _).
X = antoniou ->;
X = farmakis ->;
no
```

Από τα Γεγονότα στους Κανόνες! (1/3)

```
lives(name(nick, antoniou), address(kriezotou, 15)).  
lives(name(john, stratakis), address(papanikou, 9)).  
lives(name(nick, farmakis), address(antheon, 112)).
```

```
findname(X,Y) :- lives(name(X,Y), _).
```

```
?- findname(nick, X).  
X = antoniou -> ;  
X = farmakis -> ;  
no
```

Από τα Γεγονότα στους Κανόνες! (2/3)

```
lives(name(nick, antoniou), address(kriezotou, 15)).  
lives(name(john, stratakis), address(papanikou, 9)).  
lives(name(nick, farmakis), address(antheon, 112)).
```

```
findname(X,Y) :- lives(name(X,Y), _).
```

```
?- findname(X, antoniou).  
X = nick -> ;  
no
```

Από τα Γεγονότα στους Κανόνες! (3/3)

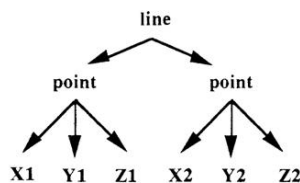
```
lives(name(nick, antoniou), address(kriezotou, 15)).
lives(name(john, stratakis), address(papanikou, 9)).
lives(name(nick, farmakis), address(antheon, 112)).
```

```
findname(X,Y) :- lives(name(X,Y), _).
```

```
?- findname(X, Y).
X = nick, Y = antoniou ->;
X = john, Y = stratakis ->;
X = nick, Y = farmakis ->;
no
```

Σύνθετοι Οροι = Σύνθετες Δομές Δεδομένων

```
Ένα σημείο στο επίπεδο -> point(X, Y)
Ένα σημείο στο χώρο -> point(X, Y, Z)
Ευθεία στο χώρο -> line(point(X1, Y1, Z1), point(X2, Y2, Z2))
Ένα τρίγωνο στο επίπεδο -> triangle(point(X1, Y1), point(X2, Y2), point(X3, Y3))
```

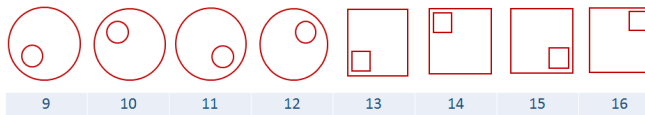
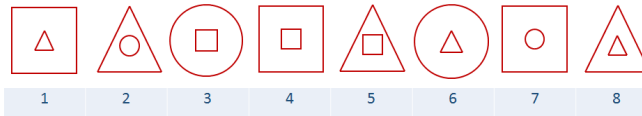

Πότε δύο ευθείες είναι παράλληλες (στο επίπεδο)?

```
parallel(line(point(X1, Y1), point(X2, Y2)), line(point(X3, Y3), point(X4, Y4))) :-
```

...

Σύνθετοι Όροι και το πρόβλημα της αναλογίας


```
figure(1,middle(triangle,square)).
```

```
figure(5,middle(square,triangle)).
```

```
relation(middle(S1,S2),middle(S2,S1),inverse).
```

Σύνθετοι (συναρτησιακοί) όροι

Μεταβλητές

Σταθερά

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ της PROLOG (Τυπικός Ορισμός) 3/4

Όπως έχει αναφερθεί φράση είναι μία έκφραση της μορφής

$$B :- A_1, A_2, \dots, A_n. \quad \text{με } n \geq 0$$

Η παραπάνω έκφραση ονομάζεται και **κανόνας (rule)**.

Το B αποτελεί την **κεφαλή** της φράσης ή το **συμπέρασμα** του κανόνα

Τα $\{A_1, A_2, \dots, A_n\}$ αποτελούν το **σώμα** της φράσης ή τις **προϋποθέσεις** του κανόνα.

Εάν $n = 0$ η παραπάνω φράση παίρνει τη μορφή:

$$B :- \text{true}. \quad \text{ή ισοδύναμα } B.$$

και ονομάζεται **γεγονός (fact)**

Εάν λείπει η κεφαλή B της φράσης αυτή παίρνει τη μορφή:

$$:- A_1, A_2, \dots, A_n.$$

και ονομάζεται **ερώτηση (query)** ή **στόχος (goal)**

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ της PROLOG (Τυπικός Ορισμός) 4/4

Το σύνολο των φράσεων (γεγονότων και κανόνων) που έχουν ως κεφαλή τους το ίδιο κατηγορημα ορίζει για την PROLOG την έννοια του υποπρογράμματος ή διαδικασίας (*procedure*)

Στην PROLOG ο τρόπος κατασκευής των ατομικών τύπων (κατηγορημάτων), από συντακτική άποψη, είναι ακριβώς ίδιος με αυτόν των όρων. Στην ουσία όμως, η PROLOG χειρίζεται διαφορετικά τις δύο αυτές οντότητες.

Στην διάρκεια της εκτέλεσης τα κατηγορήματα αντιστοιχούν σε κλήσεις διαδικασιών (*procedures*), ενώ οι όροι αντιστοιχούν σε δομές δεδομένων που μεταφέρονται ως παράμετροι στις κλήσεις των κατηγορημάτων.